

Konferencja Sekcji Chorób Serca u Kobiet Polskiego Towarzystwa Kardiologicznego

Kraków, 17 grudnia 2005 r.

Kardiologia Polska 2006; 64: 228-229

W grudniu 2005 r. w Krakowie odbyła się Konferencja Sekcji Chorób Serca u Kobiet Polskiego Towarzystwa Kardiologicznego pt. *Nowe spojrzenie na choroby układu krążenia u kobiet*, która została zorganizowana przez I Klinikę Kardiologii Instytutu Kardiologii Collegium Medicum UJ, kierowaną przez prof. Kalinę Kawecką-Jaszc. Przewodnim tematem Konferencji były odmienności diagnostyki i rokowania w chorobach układu krążenia u kobiet. Znaczenie tych chorób jako głównego zabójcy kobiet jest ciągle niedoceniane. Dlatego europejskie i amerykańskie towarzystwa kardiologiczne stworzyły programy *Women at Heart* i *Go red*, mające na celu zwiększenie wśród lekarzy i całego społeczeństwa świadomości istnienia realnego zagrożenia chorobami układu sercowo-naczyniowego u kobiet, poprawę ich wykrywalności oraz leczenia.

Konferencja z obszernym programem skierowanym do zainteresowanych lekarzy była okazją do uporządkowania i uaktualnienia wiedzy dotyczącej poruszanych tematów. Z wykładami wystąpili: prof. Z. Kornacewicz-Jach (przewodnicząca Sekcji Chorób Serca u Kobiet PTK), prof. A. Bochenek, dr hab. D. Czarnecka, dr J. Kłóś, prof. T. Pertyński, prof. L. Poloński, dr hab. A. Posadzy-Mańczyńska, prof. B. Tobiasz-Adamczyk, będący uznanymi autorytetami w dziedzinie kardiologii, kardiochirurgii, ginekologii i epidemiologii. Zaproszona ze Szwecji prof. Annika Rosengren przedstawiła wyniki badania *Euro Heart Survey*, uwzględniając głównie różnice w dostępno-

ści kobiet i mężczyzn do opieki kardiologicznej. Jak ukazują badania, kobiety rzadziej niż mężczyźni uczestniczą w badaniach klinicznych chorób układu sercowo-naczyniowego i rzadziej są leczone inwazyjnie. Z analizy wynika, że kobiety są w gorszej sytuacji przede wszystkim na etapie badań diagnostycznych, tymczasem wytyczne i zalecenia lekarskich towarzystw naukowych takich różnic nie uwzględniają. Może to mieć związek zarówno z nietypowymi wczesnymi objawami, jak i powszechnym przekonaniem o częstszym występowaniu chorób krążenia u mężczyzn.

Przewodnicząca Sekcji Chorób Serca u Kobiet PTK prof. Z. Kornacewicz-Jach przedstawiła najnowsze standardy postępowania w chorobach układu krążenia u kobiet. Polskie dane z rejestru PL-ACS zaprezentowane przez prof. L. Polońskiego zachęcają do wdrożenia przedstawionych standardów, ponieważ kobiety leczone pierwotną angioplastyką wieńcową odnoszą podobne korzyści z leczenia inwazyjnego w zawale serca jak mężczyźni.

Z dużym zainteresowaniem spotkał się wykład socjologa medycyny, prof. B. Tobiasz-Adamczyk, która zwróciła szczególną uwagę na nowe psychospołeczne czynniki ryzyka chorób układu krążenia u kobiet, takie jak przewlekły stres wynikający z braku wsparcia społecznego, niskiego statusu społeczno-ekonomicznego, stresu małżeńskiego, stresu związanego z pełnieniem roli opiekunki oraz stresu związanego ze środowiskiem pracy.

Fot. Uczestnicy Konferencji. Stoją od lewej: P. Podolec, D. Czarnecka, T. Pertyński, B. Tobiasz-Adamczyk, A. Posadzy-Mańczyńska, L. Poloński, A. Rosengren, K. Kawecką-Jaszc, B. Bochenek, W. Tracz, J. Sadowski

Przewodnim tematem drugiej sesji, zatytułowanej *Czy diagnostyka i rokowanie w chorobach układu krążenia u kobiet są odmienne?*, były zmiany zachodzące w organizmie kobiety po menopauzie, której często towarzyszy szereg objawów wpływających negatywnie na samopoczucie psychiczne oraz częstsze występowanie czynników ryzyka chorób układu krążenia. Poruszono bardzo kontrowersyjny obecnie problem stosowania hormonalnej terapii zastępczej w okresie pomenopauzalnym. Należy podkreślić, że zgodnie z wytycznymi AHA/ACC z 2004 r., hormonalna terapia zastępcza nie jest zalecana zarówno w pierwotnej, jak i wtórnej prewencji choroby niedokrwiennej serca, natomiast jej stosowanie należy rozważać indywidualnie w zależności od obecności objawów wypadowych, współistniejących czynników ryzyka i chorób towarzyszących.

Własnymi doświadczeniami podzielili się kardiochirurdzy: prof. J. Sadowski oraz prof. A. Bochenek, który przedstawił interesujący wykład zatytułowany *Pomostowanie naczyń wieńcowych – czy to taka sama operacja u kobiet i mężczyzn?* Kobiety odnoszą taką samą korzyść jak mężczyźni z operacji kardiologicznych, a wyższa śmiertelność w tej grupie wynika jedynie ze starszego wieku leczonych, a więc i większej liczby chorób towarzyszących.

Temat diagnostyki, leczenia oraz prewencji chorób układu krążenia u kobiet nie został wyczerpany, jednak Konferencja z pewnością poszerzyła i pozwoliła usystematyzować wiedzę z tej dziedziny.

doc. dr hab. n. med. Danuta Czarnicka

Komentatorzy i recenzenci *Kardiologii Polskiej* w 2005 r.

Poniżej podajemy listę wszystkich komentatorów i recenzentów, którzy zechcieli współpracować z *Kardiologią Polską* w 2005 r. Bez ich pracy i zaangażowania nie byłoby naszego pisma. Serdecznie dziękujemy.

Kolegium Redakcyjne Kardiologii Polskiej

Komentatorzy

Waldemar Banasiak
Rafał Baranowski
Lidia Chojnowska
Barbara Cybulska
Barbara Dąbrowska
Paweł Derejko
Wojciech Drygas
Grzegorz Dzida
Robert Gil
Marianna Janion
Zbigniew Kalarus

Włodzimierz Kargul
Kalina Kawecka-Jaszcz
Jerzy Korewicz
Dariusz Kozłowski
Leszek Królicki
Andrzej Kutarski
Hubert Kwieciński
Andrzej Lubiński
Barbara Lubiszewska
Włodzimierz Musiał
Krzysztof Narkiewicz

Romuald Ochotny
Tomasz Pasierski
Piotr Podolec
Piotr Ponikowski
Krzysztof Reczuch
Witold Rużyłto
Tomasz Siminiak
Łukasz Szumowski
Hanna Szwed
Michał Tendera
Adam Torbicki

Wiesława Tracz
Maria Trusz-Gluza
Franciszek Walczak
Hubert Wanyura
Adam Witkowski
Krzysztof Wrabec
Andrzej Wykrętowicz
Henryk Wysocki
Andrzej Wysokiński
Tomasz Zieliński
Andrzej Żebrowski
Krzysztof Żmudka

Recenzenci

Jerzy Adamus
Janusz Andres
Waldemar Banasiak
Rafał Baranowski
Andrzej Beręsewicz
Grażyna Brzezińska-Rajszyś
Stefan Chłopicki
Lidia Chojnowska
Barbara Cybulska
Barbara Dąbrowska
Mirosław Dłużniewski
Jarosław Drożdż
Jacek Dubiel
Grzegorz Dzida

Grzegorz Gielerak
Robert Gil
Piotr Hoffman
Marianna Janion
Zbigniew Kalarus
Włodzimierz Kargul
Jarosław D. Kasprzak
Kalina Kawecka-Jaszcz
Jerzy Korewicz
Zdzisława Kornacewicz-Jach
Dariusz Kozłowski
Piotr Kułakowski
Andrzej Kutarski
Hubert Kwieciński

Danuta Liszewska-Pfeifer
Andrzej Lubiński
Barbara Lubiszewska
Włodzimierz J. Musiał
Krzysztof Narkiewicz
Romuald Ochotny
Andrzej Pająk
Tomasz Pasierski
Ryszard Piotrowicz
Lech Poloński
Andrzej Rynkiewicz
Janusz Siebert
Tomasz Siminiak
Janina Stępińska

Andrzej Szczeklik
Hanna Szwed
Anna Teresińska
Wiesława Tracz
Maria Trusz-Gluza
Jan Tylka
Adam Witkowski
Krzysztof Wrabec
Andrzej Wykrętowicz
Henryk Wysocki
Andrzej Wysokiński
Wojciech Zaręba
Tomasz Zdrojewski
Marian Zembala
Krzysztof Żmudka